

IX.

V.7. Ab effectis duobus, nempe motu & calore, quorum illud *sub-*
jecto loco; hoc *subjecto recipiente ad se* amplificatur. Calor Solis afficit omnes
 inferiores creaturas: ipsa terræ viscera penetrat.

X.

V.8. Sequitur *pars* altera, videlicet cognitio Dei hausta ex Scriptu-
 ra, quæ hoc versu declaratur à duobus *adjunctis & effectis*. *Adjuncta* sunt
 perfectio & veracitas. *Effecta*, animæ conversio, eruditio in sapientiâ,
 hoc est, cognitione Dei.

XI.

V.9. à totidem *adjunctis & effectis*. *Adjuncta* sunt, rectitudo & puri-
 tas: *effecta*, consolari & illuminare, quæ ei tribuuntur, tanquam organo
 Spiritus sancti.

XII.

V.10. ab *effecto*, nempe timore Dei, & *adjunctis* duobus, quæ sunt
 veritas & justitia.

XIII.

V.11. Comparatur impariter cum auro & melle, tanquam *mi-*
noribus.

XIV.

V.12. Declaratur ab *effectis* duobus, (1) Davidis commonefactio-
 ne. (2) Benedictione Dei.

XV.

V.13. Commonefactionis istius indicantur *effecta* alia duo. 1. Con-
 fessio peccatorum. 2. Invocatio nominis divini.

XVI.

Invocationis *objectum* triplex indicatur: David à Deo petit (1) re-
 missionem peccatorum, etiam sibi ignotorum, (2) gubernationem
 per Spiritum S. (3) acceptationem precum suarum, ex vera fide in Chri-
 stum profectarum, *ψ. 13. 14. 15.*

OBSERVATIONES.

I.

Ex *ψ. 1.* Gloria Dei est summus hominis finis. Hanc gloriam,
 qui naturæ ceu deæ acceptam ferunt, à fine suo aberrant. Licet Deus
 plerumq; causis utatur secundis, tamen vult, ut sibi soli omnem lau-

dem adscribamus. Pari ratione (Psalm.8.) *ex ore lactentium paravit Deus sibi laudem, non natura.*

II.

Ex v.3. Nova quæ quotidie experimur vel audimus, ut sunt terræ motus, temporum varietas, tempestates, grandines, incendia, cometæ, item bella &c: nihil aliud sunt, quàm divine providentiæ executiones. Quas qui non considerat, Dei quæ potentiam, justitiam, bonitatem & sapientiam ex his actionibus resplendentem non celebrat, à fine suo exorbitat.

III.

Ex v.5. Nulla gens est tam barbara, cujus animo non infideat hæc persuasio, esse Deum. Nam Deus & rationis lumen in singulorum animis accendit, & innumeras creaturas, tanquam divinæ suæ potentiæ, sapientiæ & bonitatis testes (Actor.14. v.17.) ob oculos nostros ponit. Omnes creaturæ magistra nostra sunt, modò nos parati simus ad discendum, Esa.1. v.3. Proverb.6. v.6. Jerem.8. v.7. Johan.15. v.1.2. Psalm.1. v.3. 1. Cor.15. versu 36. &c.

IV.

Ut liber naturæ; ita etiam sub finem mundi, liber scripturæ omnium populorum linguis perfonat, Rom.10. v.18.

V.

Ex v.6. Similitudines & parabolæ omnes, sine quibus Servator loqui noluit, (Matth.13. v.34.) ad librum hunc naturæ pertinent. Et hæ sunt veri libri laicorum, veræ imagines, non à Papa, sed ab ipso Deo nobis traditæ. Ut hîc Sol cum sponso: ita alibi sponsus Ecclesiæ Christus comparatur cum Sole, Matth.4. v.2. & Ecclesia sponsa cum Lunâ. Cantic.6. v.7.

VI.

Ex v.7. Ex admirabili Solis motu, luce, calore, &c. Dei opificis elucet sapientia, omniscientia, potentia & bonitas. Oculum Solis nemo effugere potest, quantò minus Dei obtutum? Sol est clarissimus, purissimus: at collatus cum Deo est mera impuritas & caligo, Job 25. v.5. Ut solem nemo videt sine sole: ita nec Deum quis agnoscit sine Deo, Jobi 36. v.26. & 37. v.21. Sol è abeunte, omnia q. moriuntur; eodem redeunte circa ver, omnia q. reviviscunt & reflorescunt. Ad eò ut verissimè id Sol sit mundo, quod homini μικρόκοσμος Cor. comparatur cum spon-

sponso, quia stellarum est pulcherrima, terramque fecundat & imprægnaticum heroë, quia vis ejus est penetrantissima.

VII.

Ex v. 6. Qui Solem orbi suo infixum ab astantibus intelligentiis rapi fabulantur, contradicunt huic Psalmo, qui testatur, Solem prodire ex loco in locum, & decurrere viam suam. Motus ergo Solis æquè naturalis est, atque omnium aliorum corporum. Ut lapis pro naturâ fertur deorsum ad centrum: ita Sol pro formâ & naturâ propriâ movetur in orbem suum.

VIII.

Ex v. 8. Sacra scriptura est perfecta. Quare peccant illi, qui Decalogum & Cœnam Domini truncant; qui traditiones suas verbo Dei assuunt, qui signa federis fictitiis suis ceremoniis conspurcant.

IX.

Ex eodem v. Deus ex libro naturæ cognoscitur, sed imperfectè ex Scriptura verò, quæ perfecta est, perfectiùs.

X.

Ex eodem v. Qui cupit esse perfectus, verbum Dei meditetur. Nam per id solum perficit nos Spiritus sanctus, 2. Tim. 3. v. 17.

XI.

Ex eodem v. Scriptura est verax, Joh. 17. v. 17. *Verbum tuum veritas est.* Ergo extra Scripturam ne quæramus veram religionem. Hæc in concionibus, disputationibus &c. sit unicum fidei & religionis principium. Sine Scriptura loqui erubescamus, Actor. 26. v. 22.

XII.

Ex eodem v. Restituens animam. Verbum Dei est organum Spiritus sancti, quo utitur in imagine Dei in nobis restaurandâ. Ergo illud sedulò audiamus, meditemur & ipsâ vitâ exprimamus, Tit. 1. v. 10.

XIII.

Ex eodem v. Sapientiam affert fatuo seu imperito, & v. 9. illustrat oculos nostros, nempe ut Deum agnoscamus. Naturâ sumus hebetes, rudes, stulti; verbum Dei hunc animi morbum curat, Matth. 11. v. 25.

XIV.

Ex v. 9. Mandata Domini sunt recta, pura. Facebant hinc impuri isti nebulones, in reprobam mentem traditi, (Rom. 1. v. 28.) qui ἀναντοφονίας, hoc est, Regum cædes, prodiones, patricidia, fidei hæreticis (ut lo-

quantur) datæ violationem probant, laudant, suadent. Qui sub specie religionis, sicarios armare solent & animare, ut regum & principum jugulos petant. De hisce proditoribus, sicariis & paricidis sic loquitur scriptura: *Ab improbis egreditur impietas*, 1. Sam. 24. v. 36. *Ex fructibus eorum agnosceris eos*, Matth. 7. v. 20.

XV.

Ex eodem v. Scriptura verâ latitiâ nos afficit. Hinc petitur solida consolatio in vita & morte, Rom. 15. Hæc in ipso mortis agone, & tentationibus Satanæ, ubi ab omnibus rebus terrenis deserimus, nos non destituit. Sola enim docet rationem consequendi vitam æternam, per mortem ipsius Filii Dei. Johan. 20. v. 21. 1. Cor. 15. v. 21. 22.

XVI.

Ex v. 10. Timor & reverentia Dei ex Scripturæ meditatione oritur. Qui Deum agnoscit omnipotentem & omniscium, osorem & ultorem omnium peccatorum, à quavis abhorret turpitudine. Timor hic est præcipuum frænnum, quo Deus pias animas in officio retinet, Jer. 32. v. 40. *Reverentiam mei indam animo ipsorum*, ait Deus, *ut non recedant à me.*

XVII.

Ex eodem v. Reverentia Domini durat in æternum: cætera omnia sunt vana. Confer Eccles. 12. v. 15.

XVIII.

Ex v. 11. Divitiæ & deliciae hujus mundi collatæ cum verbo Dei sunt ipsa vanitas, & ut Apostolus loquitur, mera *σὺβαλα*, Philip. 3. v. 8. Quare gratis animis agnoscamus felicitatem nostram, Deoque pro ea gratias agamus, Psal. 1. v. 2.

XIX.

Ex v. 12. Nunquam verbum Dei frustra docetur, Esa. 55. v. 10. Spiritus sanctus scopo suo non frustratur, Psal. 33. v. 9.

XX.

Ex eodem v. Ex sola Scriptura homo agnoscit seipsum. Delapsu, mediatore, & judicio extremo homo *ψυχικός* planè nihil intelligit, Act. 24. v. 25. & 26. v. 24. 2. Pet. 3. v. 6. & c. Divina sapientia illi videtur stultitia; (1. Cor. 2. v. 14.) quia ipse naturâ est stultus.

XXI.

Ex eodem v. Qui Deum timet, merces hujus erit ampla: Genes. 15. ver. 1. Hunc Deus obsepit, Job 1. ver. 10. juxta illud Matth. 6. ver. 33.

Qua-

Quærite primò regnum Dei, & justitiam ejus, & ista omnia adjicientur vobis.

XXII.

Ex v. 13. Plura sunt peccata nostra, quàm ipsi novimus. Homo impietatem, ut spongia aquam, imbibit, Job 15. v. 16. & ut plumbum naturâ inferiora petit: ita quoque homo terrenus est, ideoque in hac vitâ terrena sapit & facit, Sir. 20. v. 17.

XXIII.

Ex v. 14. Naturâ omnes refractarii sumus & superbi. Quare oremus Deum, ut per Spiritum S. sui cognitione nos donet, & innatam hanc ferociam edomet. Quisquis Deum cognoscit & seipsum, sub potenti ejus manu se impotentem & miserum humiliat, Dan. 4. v. 37.

XXIV.

Ex eod. v. Peccatum aliud regnans est, aliud non-regnans. Hoc est in renatis: illud in non-renatis. Spiritus S. vires peccati originalis in renatis enervat, ita ne illud regnet in mortalibus membris nostris, Rom. 6. v. 12. Enervat verò illud docendo, regendo, castigando.

XXV.

Ex v. 15. Precatio est sermo oris, profectus ex pia meditatione cordis, meditantis nimirum atq; expetentis ea, quæ ad Dei rectè cogniti gloriam spectant.

XXVI.

Ex eodem v. Meditatio cordis nostri est coram facie Dei *καρδιο- γωγισ*. Hic gemitus nostros audit, & nos certò liberabit ab omni miseria. Confer Exod. 14. v. 15.

XXVII.

Ex eodem v. Omnis fiducia in solo Deo est collocanda. Hic solus electorum suorum rupes est, & asyllum tutissimum, Psalm. 18. Jerem. 17. v. 5. Esai. 49. v. 5.

*Cui soli sit omnis laus & gloria,
Amen.*